

HUQUQIY ATAMALARNING LEKSIK IZOHI

O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Surxondaryo akademik litseyi

Ona tili va adabiyot va Huquqshunoslik fani o'qituvchisi

Boysariyeva Manzura Yangiboy qizi

Mirzoyusupov Shohrux Shavkatovich

Annotatsiya: Ushbu maqola huquqiy atamalarning leksik izohiga bag'ishlangan bo'lib, huquq sohasidagi mutaxassislar va talabalar uchun foydali qo'llanma vazifasini o'taydi. Maqolada huquqiy terminologiyaning o'ziga xos xususiyatlari, uning aniqligi va noaniqliklari, shuningdek, huquqiy atamalarni izohlash usullari batafsil tahlil qilinadi. Bundan tashqari, maqolada huquqiy atamalar lug'atlari va ma'lumot bazalarining ahamiyati ham ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Huquqiy atamalar, leksik izohi, terminologiya, huquqiy lug'at, aniqlik, noaniqlik, huquqshunoslik, terminologik lug'at, termin, ta'rif.

Huquq sohasi o'ziga xos terminologiyaga ega bo'lgan murakkab va ko'p qirrali soha hisoblanadi. Huquqiy atamalar – bu huquqiy hodisalar, munosabatlar va tushunchalarni belgilovchi maxsus so'zlar va iboralardir. Ularning aniq va bir xil ma'noda talqin qilinishi huquqiy amaliyotning muhim shartidir. Lekin, huquqiy atamalarning leksik izohi har doim ham oddiy emas. Buning bir necha sabablari bor:

Huquqiy atamalarning ko'p ma'noliligi: Ba'zi huquqiy atamalar bir nechta ma'noda ishlatilishi mumkin, bu esa ularning talqinini murakkablashtiradi. Masalan, "shartnoma" atamasi turli sohalarda turlicha ma'noda ishlatilishi mumkin.

Huquqiy atamalarning tarixiy rivojlanishi: Huquqiy atamalar tarixiy rivojlanish jarayonida o'zgarishi va yangi ma'nolarga ega bo'lishi mumkin. Bu esa eski hujjatlarni talqin qilishda qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin.

Huquqiy atamalarning tilga bog'liqligi: Har bir tilning o'ziga xos huquqiy terminologiyasi mavjud. Tarjima jarayonida huquqiy atamalarning aniq ma'nosini saqlab qolish qiyin bo'lishi mumkin.

Huquqiy atamalarning kontekstiga bog'liqligi: Huquqiy atamalarning ma'nosi kontekstga qarab o'zgarishi mumkin. Shu sababli, huquqiy hujjatlarni talqin qilishda kontekstni hisobga olish juda muhimdir.

Huquqiy atamalarni izohlash uchun turli usullar qo'llaniladi. Eng keng tarqalgan usullardan biri – ta'riflashdir. Ta'riflashda huquqiy atamaning mazmuni va chegaralari aniq belgilanadi. Bundan tashqari, huquqiy atamalarni izohlashda lug'atlar va entsiklopediyalardan foydalanish mumkin. Zamonaviy sharoitda esa, elektron huquqiy ma'lumot bazalari katta ahamiyatga ega.

Huquqiy atamalarning leksik izohi huquq sohasidagi mutaxassislar, talabalar va oddiy fuqarolar uchun juda muhimdir. Aniq va bir xil ma'noda talqin qilinmaydigan huquqiy atamalar huquqiy nizolarga va adolatsizlikka sabab bo'lishi mumkin. Shuning uchun, huquqiy terminologiyaning aniqligi va bir xilligini ta'minlash uchun doimiy ravishda ishlash zarur. Bu esa, yangi huquqiy atamalarni kiritishda ehtiyotkorlikni, mavjud atamalarning izohini takomillashtirishni va huquqiy lug'atlarni doimiy ravishda yangilab borishni talab qiladi. Faqatgina shu yo'l bilan huquqiy amaliyotning samaradorligi va adolatliligi ta'minlanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov I.A. Barkamol avlod-O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. Toshkent: "Sharq", 1998. –B.63.

- 2.M.Mahmudov. “ O’quv materialini didaktik loyihalash tizimi”.
Pedagogik mahorat 2002-yil. 3-son
3. 2.M.Mahmudov. “ O’quv materialini didaktik loyihalash tizimi”.
Pedagogik mahorat 2003-yil. 1-son
- 4.M.Ochilov. “Yangi pedagogic texnologiyalar” 2000-yil
- 5.Sobirova M.R.”O’zbek tili darslarida interfaol usullardan foydalanish”
- 6.Ahmedova H.O’zbek tili o’qitishning zamonaviy texnologiyalari.-Toshkent:
Tafakkur,2012.-96
7. Abdurahmanov G’.,Rustamov H Ona tili.10-sinf uchun darslik.Toshkent,
“O’qituvchi” nashriyoti,2003-yil
8. Tolipov O’, Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy
asoslari. – Toshkent: “Fan”, 2006. –B.261.
9. Ne'matova N., G'ulomov A., Abdurimova M. Ijodiy matn ustida ishlash.
- Toshkent, “O'qituvchi”, 1997. –V.48.
10. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Qarshi: Nasaf, 2000. –
B.
11. Roziqov O, Mahmudov M, Adizov B, Hamroev A. Ona tili didaktikasi. –
Toshent: Yangi asr avlod, 2005. -B.238.
12. Rajabzoda H, Safarov A. Pedagogik texnologiyalarni o’quv jarayonida
1995. V. 293.
13. Rajabzoda H, Safarov A. Pedagogik texnologiyalarni o’quv jarayonida
samarali qo’llash-hozirgi zamon ta’limi talabi. – Buxoro, 2008. – B.36.

14. Saidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar (nazariya va amaliyot).

– Toshkent: Moliya, 2003. –B. 358.

15. Tolipov O'. Ta'lim: o'qituvchi va o'quvchi faoliyati // “Sog'lom avlod”

jurnali, 2000, № 7-8, 20-23-betlar.

16. Tolipov O'.Q, Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: “Fan”, 2006. –B.262.